Խսկայն ունիմ ի մենամարտ ելանել.
Դու քաջ գիտես, որ ես չունիմ ախոյեան,
Քանի ես կամ, անվրտանգ է Հայաստան.
Այն քոյ տեսիլ արտադրութիւն է գինւոյ,
Երևի դեռ չես կըշտացել ի քընոյ։

Սլուկ.

Գուցե արքայդ մըտածութեամբ է քընել,
Որ դշխոյին յաղողել է տեսանել.
Ես ևս մէկ օր մեռած դուստրս երբ տեսայ,
Նոյն ամսի մէջ կրկին դառայ նոր փեսայ.
Երրորդ հարսնս չէի տեսած մինչ այն օր,
Նոյն գիշերը հանդիպեցայ ես անոր։

Արզամ.

Ես իմ հոգին, ճշմարիտ է ասածը,
Արքայն պիտի կատարել իւր տեսածը.
Դշխոյի պես մէկ օրիորդ գտանենք,
Եւ արքային նորափեսայ տեսանենք։

Երուանդ.

Մեր քաջ արանց արքայն դեռ չէ ծերացած,
Նորան շատ կեանք պիտի տեսնենք ուրեցած.
Մէկ օրիորդ կըճանաչեմ ի Մըծբին,
Որոյ նըման կարծեմ չկայ յաշխարհին,
Դուստր է մեծի նահապետին Բզնունեաց,
Եւ ինքն արդէն ութուտասանց է ամաց։

Սլուկ.

Լաւ խորհուրդ է, երբ կատարի մեր որսը,
Ինքնին կերթամ ուետաւոր առ հարսը.
Արքայն պարգև հարանախոսի չի խնայիր,
Թէ չաւելնայ կալուածներս, չի պակսիր։

Արքայ.

Սլուկ, պատրաստ է քեզ պարգև արժանի.
Դու զինակիր պիտի լինիս արքայի.
Ակնարկեցէք, թող փողերը հնչեցնեն,
Լրէնիերուն կապարանքն արձակեն։
(Փողերը հնչեցին, երէնիերը սկսան այս եւ այն կողմ վազվազել. որսն սկսաւ)։

Արքայ.

Դանրացած եմ, ես չեմ կարող հեծանել։
(Գահաւորակի վերայ կըհանեցուին)։

Սլուկ.

Զկարէ լուսին զստուերդ ծառոց հալածել։

Երուանդ.

Ահա որսորդ երեր դմի վայրի հաւ։

Արզամ.

Այլ որսորդ գայ ծանրարեռնեալ եղջերուաւ։
(Ցանկարծ նետ նկաւ սեւեռեցաւ Սահատուրկի սրտին, եւ նա գլորվեցաւ)։

Երուանդ (բարձրաձայն).

Այս ինչ փորձանք, ով արձակեց նետ վրէպ։
(Հեռուէն բազմութիւնը սկսաւ վազել)։

Սլուկ (կողկողելով).

Հայաստանին հասաւ այս նոր երաշխիկ։
(Բազմութիւնը մերձեցաւ)։

Արզամ (լայով գոռալով)։

Կատարուեցաւ մեր արքայի տեսիլը։
(Բազմութիւնը խառնիխուռն կվազվազեն)։

Սլուկ (կանանելով).

Զուր անցաւ մեր խրախուսանք խօսելը։

Երուանդ (նետը քաշելով, հանեց).

Նշան կենաց չէ մնացել յարքայի։
(Բազմութիւնը շրջապատեց).

Արզամ.

Շուտ հոգ տանիք ժառանգութեան իւր գահի։

Սլուկ (առ ժողովն).

Արքայորդւոց մէջէն որուն կըկամիք։

Արզամ.

Արքայորդւոց մէջը չըկան արժանիք։

Սլուկ.

Իշխանաց մէջ ով կայ գահին ժառանգորդ։

Արզամ.

Կեցցէ Երուանդ, մեր արքային նոր յաջորդ։

Բազմութիւն.

Կեցցէ Երուանդ մեր նորընտիր թագաւոր։

Արզամ.

Կեցցէ Երուանդ քաջն արանց փառաւոր։

Սլուկ (Սահատրուկի բացը դրեց Երուանդին)։

Կեցցէ Երուանդ նորապսակ մեր արքայ։

Բազմութիւն.

Կեցցէ Երուանդ կանգնել յոտին զաւուն Հայկայ։

Դեսպան (Երուանդին)

Ինձ Սանատրուկ խոստացել էր կալուածներ։

Երուանդ.

Ինձ այժմ օգնէ, քեզ կան անհուն պարգևներ։

Դեսպան.

Կեցցէ Երուանդ Հռովմայ գահին բարեկամ
Նորա պաշտպան է մեր արքայն բարեխնամ։

Հեղինակ Իրաւախոհ. Թարգմանեցին և վահանի տպագրեցին ի Զմիւռնիա, և Հրատարակեցին վարդապետ Մարգարեանի, ի լոյս ընծայեցին յԱբարարատ Ս. Էջմիածնի, և այլոց։

Ա Զ Գ Ա Յ Ի Ն

ԲԱՐԵՊ. ԵՂԻՍԱԲԷԹ ԴԱՒԹԵԱՆ.

Բարեպաշտուհի Եղիսաբէթ այրի Տիկին Դաւթեան Պաճկաճեանց՝ առաւել քան զհայրեր ուրիշս արժողութեամբ մի տուն ընծայեց Գոյարու Հայոց օրիորդաց հոգևոր դպրոցին։

Երանի՜ այնմ՝ որոյ գործոց արդիւնք առաքինական են և ազգօգուտ՝ ինչպէս է սոյն Տիկնոջ ընծայն. որով թէ ինքեան և թէ Կաձկաձեանց տոհմին անուանք անմահ և յիշատակք փառաւոր կենան մերազնեայ մանկտւոյն սրտից մէջ, և նոցա օրհնութիւնքը և աղօթքները կընդունին։

Այս առթիւ պարտք կհամարիմք և մեզ՝ հրապարակաւ շնորհակալութիւն մատուցանել Բարեպ. Եղիսաբէթ Տիկնոջ՝ գովելով նորա բարի եռանդը և առաքինագործութիւնը։

ՆՈՒԷՐ.

Բարեկր. Մեսրոպ քահանայ Փափազեանց 50 օրինակ Հրահանգ Քերականութեան նուիրեց յօգուտ նորաշէն ճեմարանի Մայր Աթոռոյս։

Շնորհակալութիւն կյայտնեմք յիշեալ քահանային։

ԵՐԵՄԻԱ ՆՈՐԱՊԱՏԱԿ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ.

Վեհ. Հայրապետ յ8ն ամսոյս Եպիսկոպոս ձեռնադրեց զԵրեմիա վարդապետ Տէր Սահակեանց՝ որ Ս. Երուսաղէմի միաբան լինելով՝ չորս տարիէ ի վեր ի Ռուսաստան և ի Պարսկաստան նպաստ հաւաքեց Ս. Երուսաղէմի համար, և գրեա թէ ամեն տեղ ժողովրդեան համակրութիւնքը և յարգանքը գրաւած էր իւր բարեհամբոյր վարուք և արժանավայել ընթացիւք ի մխիթարութիւն ժողովրդեան. ուստի իրաւամբ արժանի հանդիսացաւ Եպիսկոպոսական բարձր աստիճանին։

ՆԵՐՍԷՍ Ս. ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ.

Գեր. Ներսէս Ս. Եպիսկոպոս Վարժապետեան ստիպեալ անձնական տկարութենէն և ներկայ տարւոյս երկրի բերոց նուազութենէն և վաճառականութեան անյաջողութենէ՝ պարտաւորեցաւ առժամանակ ինչ դադարեցուցանել Սամաթիոյ Ս. Գէորգ Եկեղեցւոյ շինութեան համար նպաստ հաւաքելը և հրամանաւ Վեհ. Հայրապետի աստի մեկնեցաւ ի 15-ն ամսոյս վերադառնալ ի Կ. Պօլիս։

Նորին Գերապատուութեան հետ ուղևորեցաւ աստի և Գեր. Երեմիա Նորապատակ Եպիսկոպոսն։

Մ. ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆԻ ՆՈՒԷՐ.

Երբեմն Մայր Աթոռոյս Ժառանգ. Ուսումնարանի երաժշտութեան դասատու տիրացու Մ. Կարապետ Առաքելեան Կ. Պօլսեցի՝ քսան և մի հատ կանթեղաց պղնձեայ թափցու դունտեր հանդերձ ամենայն պարագայիւքն ընծայեց Տաճարիս սրբոյ Էջմիածնի ի յիշատակ հոգւոյ հանգուցեալ բարեպաշտ քեռն իւրոյ։

Շնորհակալութիւն կմատուցանեմք յիշեալ ջերմեռանդ և եկեղեցական ժամերգութեանց քաջահմուտ Վարժապետին Առաքելեանց, և մաղթեմք ի Տեառնէ լուսաւորել զհոգի հանգուցելոյն և

արժանացուցանել երանական ձայնին և անմահ կենաց:

Աւելորդ չեմք համարել ծանուցանել ևս, զի յիշեալ Պ. Կարապետ վարժապետն Մայր Աթոռոյս Ժառանգաւորաց ուսումնարանի մէջ բաւական աշակերտ հասուցած է, որք այժմ կանոնաւոր կերգեն Շարականքը ևն. նա և ի նմանէ Եկեղեց. երգեցողութիւնքը՝ շարականները և այլն, ամբողջապէս ձայնագրութեան առած է Տիրացու Պ. Համբարձում Չէրճիճեան ձայնագրագէտ երաժիշտն՝ ծախիւք և ջանիւք արժանայիշատակ և բարեպաշտ Կարապետ Արք. Ճարտարապետ Ամիրայի Պալեանց:

Յուսամք զի ի սուղ ժամանակի կարգինաւորին նոցա աշխատութիւնքը՝ որ մինչեւ ցարդ լոյս տեսած չէ, ձեռնտուութեամբ Ազգասէր և ջերմեռանդ Հայազնեայց:

ՎՍԵՄ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄՈՒՐԱՏ ՄԱՆՈՒԿ — ՊԷՅ.

Սիրտ առն ի գործոյն յայտնի է, իսկ գործքն հռչակահար ապացոյցք են առաքինույն՝ որպէս բարի պտուղն՝ ծառոյն:

Ուրեմն արդարացի գովեստներով և երախտագէտ զգացմամբք պարտիմք հռչակել մի այնպիսի բարեգործ իշխանի՝ Վսեմափայլ Յովհաննու Մուրատ-Մանուկ-Պէյի Աստուածահաճոյ սխրագործութիւնքը և բարեացաւիթ առաքինութեանց բազմարդիւն պտուղները, որովք Նորին վեհագգոյն սիրտ ո՛չ թէ միայն գըթառատ հայր և պաշտպան կհանդիսանայ յաւէտ մերազնեայ կարօտելոց, ո՛չ թէ լոկ ամեն տարի շարունակ առանձին առանձին բաւական գումարներ կնուիրէ Օտեսայի, Քիշնեւի և Հնչեշտ գիւղաքաղաքի Հայոց դպրոցաց ի դաստիարակութիւն և ի լուսաւորութիւն Հայկազն մանկտւոյն, այլ և իւր կալուածք Հնչեշտի մէջ 1870 թուին ձեռնարկեց Աստուծոյ տաճար կառուցանելոյ, և նոյն հոյակապ և խաչաձև շէնքը ներկայ տարւոյս Օգոստոսի մէջ աւարտեց՝ իւր սեփհական արդիւնքներէն 55,000 ռուբլի ծախսելով, և ի 17ն Սեպտեմբերի՝ հրամանաւ Վեհ. Հայրապետի մերոյ՝ նորա Ս. Օծման նաւակատիքը կատարուեցաւ շքեղ հանդիսիւ, որ նուիրեալ է յանուն Տիրամօր Ս. Կուսին:

Վսեմ. Իշխանի այս առաքինական մեծագործութեան կատարումը արդէն բաւական մխիթարութիւն է իւր Աստուածասէր և ազգանուէր սրտին, և իւր անմահ անուան և յիշատակին օրհնաբան դրուագներ և գովեստներ հիւսողք բազումք կլինին, և պսակս դափնեայս կրոլորեն ի գլուխն նորա. իսկ լուսեղէն պըսակը անշուշտ մեր Փրկիչ Յիսուս Քրիստոս ունի ի հանդերձելումն շնորհել յիշեալ Յովհաննէս Մուրատ-Մանուկ-Պէյին:

Ուստի մեք կամիմք այժմ՝ Վսեմ. Իշխանէն բարեբարեալ Հայկազն մանկտւոյն և ողորմելի աղքատաց՝ ինչպէս և Հնչեշտաբնակ մերազնեայց ի դիմաց թարգման կալ և հրապարակաւ երախտագէտ զգացմանց և խորին մեծարանաց հաւաստիքը մատուցանել Նորին Պայծառափայլութեան, և բարեմաղթել ի Տեառնէ պար-

գնել, նմին կեանս երկարս և բարերաստիկս ի յարատեւումն և ի յաւելումն առաքինական գործոց և բարեմասնութեանց հոգւոյն, և մինչ պահել և փայլեցնել զնա մեր Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ և Ազգի հոյակապ ոգւին ի մխիթարութիւն և ի յառաջադիմութիւն Թշուառ որդւոց Հայաստանի։

Ի ՆՈՐ ՋՈՒՂԱՅԷ։

Սեպտ. 27 Թուով ի Նոր-Ջուղայէ ստացեալ մի գրութենէ հետեւեալ բերկրալից տեղեկութիւնքը կքաղեմք և կըհաղորդեմք ի տեղեկութիւն մեր սիրելի համազգայնոց։

Ըստ խնդրանաց Պարսկաստանի և Հնդկաստանի Հայոց վիճակաւոր Առաջնորդ Գեր. Գրիգորիս Ս. Եպիսկոպոսի՝ Պարսից Օգոստ. Շահն բարեհաճել է հրամայել Թէհրանայ Հայոց Դպրոցին մշտնջենաւորապէս տարեկան 200 Թուման նուիրել արքունի գանձէն, ևս Համատանաբնակ մերազնեայց ներկայ տարւոյ տուրքէն 150 Թուման շնորհել։

Նորին Վեհափառութեան այսպիսի շնորհները արդարև իւր հպատակասէր և բարեսիրտ զովելի յատկութեանց ապացոյցներ են՝ ինչպէս փայլել է միշտ Թագաւորին, որ զհպատակս կը պարտաւորէ բարեմաղթել հանդիսանալ միշտ գրաւելով զսիրտս նոցա։

Նաև գոհութեամբ պէտք է հռչակել Գեր. Գրիգորիս Ս. Եպիսկոպոսի այն ջանքն ևս, որ ինչպէս համայն վիճակին հայրական խնամք տանելոյ և բարեկարգութիւնք հաստատելոյ և դպրոցները յաւելլոյ և յառաջադէմ և արդիւնաւոր փայլեցնելոյ գուն կգործէ, նոյնպէս կըձգնի Նոր-Ջուղայու Ամենափրկչեան վանուց բարեզարդութեան համար, և Հնդկաստանաբնակ մերազնեայ Մեծ. Մանուկ Յովհաննեան հայրենասէր պատուական անձի ի բազմաց հետէ նուիրած և երեսի վերայ անգործ սարդիոստայնով պատած տպագր. մամուլը և տառերը - որոց հետեւաւ տառից մայրեր և հայրեր - առանձին ուշադրութեան առնլով՝ ուսումնասէր անձինքներէ մի յանձնախումբ կկազմէ և մամուլը սրբել և տառերը զատել և կարգադրել տալով՝ տպարան հաստատած է ի յիշեալ վանսն, և առաջին անգամ մի Յայտարարութիւն տպած ուղղել է առ մերազնեայսն Հնդկաստանու և Ջավայու՝ նպաստել նոյն տպարանին ուրիշ կարևոր պարագայքն լրացնելոյ համար ըստ կարելւոյն, և զայն ազգօգուտ փայլեցնելոյ։ Նա և սկսել են տպել մի Այբբենարան Վիճակին դպրոցաց համար, զոր ցարդ գուցէ աւարտած լինին։ — Յայտարարութենէն մի օրինակ ևս առ մեզ խրկուած է։

Յուսամք որ Գեր. Գրիգորիս Ս. Եպիսկոպոսի անխոնջ ջանից և աշխատութեանց շնորհիւ ըստ բաւականին կը բարեկարգուի նոյն տպարանն և կարգինաւորուի։